

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5992/19
4.6.2021.године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Миланке Вукчевић, председника већа, Весне Целетовић Цуцић и Весне Карацић-Ристић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марина Јовановић Бајовић адвокат из Косовске Митровице, поштански фах 15, 11420 Смедеревска Паланка, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Богдановић, адвокат из Крагујевца, ради дуга, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, у седници већа одржаној дана 4.6.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, у делу става првог изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 5.000 евра, у динарској противвредности, обрачунатој по средњем курсу Народне банке Србије, у време исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, у делу првог става изреке, у погледу камате па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на износ главног дуга од 5.000 евра, исплати камату по стопи коју одређује Европска централна банка, почев од 27.08.2006. године до 24.12.2012. године, а за период од 25.12.2012. године, до исплате, камату на евро по стопи коју прописује Закон о затезној камати, све у динарској противвредности, по средњем курсу Народне банке Србије, на дан плаћања, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, као **НЕДОЗВОЉЕНА**.

Образложење

Изреком побијане пресуде Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П 1308/16 од 26.3.2019. године, у ставу првом делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име дуга 5000 еура у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања са законском затезном каматом обачунатој на овај износ почев од 27.8.2006.године као дана падања у доцњу па до исплате, такође у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Ставом другим, одбијено је веће потраживање од досуђених 5000 еура па до траженог 6600 еура. Ставом трећим обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 101.400,00 динара.

Против побијане пресуде жалбе су благовремено изјавили тужилац и тужени, тужилац против пресуде у целисти, а тужени против става првог и трећег изреке, обе стране из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Сл.гласник РС” бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да су жалба тужиоца изјављена против става првог и трећег недозвољена, а против става другог и четвртог основана, док је жалба туженог неоснована.

У поступку пред првостепеним судом, у делу којим је одлучено као у ставу првом изреке није учињена нека од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1, 2, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а неосновано се жалбом туженог указује на битну повреду поступка из тачке 12 ове законске одредбе, јер је у том делу изрека побијане пресуде јасна и разумљива, као и разлози о битним чињеницама па се њена законитост и правилност могу испитати. Неосновани су и наводи жалбе, да је првостепени суд у том делу учинио битну повреду одредаба парничног поступка, а у вези са оценом доказа, с обзиром да је првостепени суд правилно применио одредбу члана 8 Закона о парничном поступку, према којој суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, одлучује које ће чињенице узети као доказане, а у образложењу побијане пресуде дати су јасни и потпуни разлози о чињеницама битним за одлуку у овој правној ствари као у ставу првом изреке.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у спису, дана 27.6.2006.године у Смедеревској Паланци тужилац као зајмодавац и тужени као зајмопримац, закључили су уговор о зајму, на основу ког уговора је тужилац позајмио туженом износ од 6600 евра са роком враћања од 30 дана од дана пријема новца и закључења уговора. Као средство обезбеђења зајма за дати износ, зајмопримац се обавазео да зајмодавцу-

тужиоцу у залогу да трактор марке Раковица, тип R-65 S, број шасије, број мотора, с тим да трактор остаје на коришћење туженом за време трајања зајма, а у случају да тужени зајам тужиоцу не врати у договореном року, трактор прелази у власништво тужиоца као зајмодавца. У току поступка донета је пресуда због пропуштања П 130/16 од 2.2.2016.године, која је по предлогу за повраћај у пређашње стање стављена ван снаге на рочишту одржаном дана 17.5.2016.године. Међу странкама је неспорно да су потписали уговор о зајму на ком стоји датум 27.7.2006.године као и да је тужилац дао на зајам туженику 5000 еура. Ради разјашњења спорне чињенице да ли је тужилац дао туженику још 1600 еура како пише у уговору и да ли је тужени вратио тужиоцу 5000 еура, саслушани су тужилац, тужени као и сведоци, ВВ и ГГ.

Примењујући материјално право на утврђено чињенично стање разматрајући постојање и елементе уговора о зајму као и одредбе члана 141 и 399 Закона о облигационим односима у вези са правилом о терету доказивања из члана 231 Закона о парничном поступку првостепени суд је нашао да је делимично основан тужбени захтев тужиоца, па је тужбени захтев усвојио за износ од 5000 евра са траженом каматом а одбио као у ставу другом за преостали део главног дуга од 1600 евра са траженом каматом.

Наводећи разлоге за своју одлуку првостепени суд је навео да је поред уговора о зајму имао у виду и исказе парничних странака и сведока, где је делимично поклонио веру, исказу тужиоца да је тужилац позајмио туженом 5000 еура, а не 6600 евра што је, како наводи првостепени суд логично, с обзиром да је током поступка увидом у бројне списе утврђено да се тужилац бави позајмљивањем новца односно он то није ни спорио али је изјављивао да наводно новац даје без икаквог интереса што је нелогично јер тужилац се не бави никаквом банкарском делатношћу већ је пољопривредник и јасно је да уколико даје новац на позајмицу да даје тај новац под неки интерес а такође је јасно што то није потврдио с обзиром да је зеленашење кривично дело. Из исказа сведока ГГ суд је утврдио да је и овом сведоку познато да тужилац даје паре на зајам али му је наводно непознато да паре даје под неки интерес, што је како наводи првостепени суд нелогично. Такође, првостепени суд наводи да је опште позната чињеница да када непозната особа позајмљује другој особи новац онда се увек признанице и уговор сачињавају на већи износ од онога који се стварно позајмљује, а током поступка из здружених списа првостепени суд је утврдио да се тужилац бави позајмљивањем новца те да због тога долази до судских спорова а да је притом пољопривредник, што значи да се не бави банкарском делатношћу. Према налажењу првостепеног суда тужени је описао своје стање нужде јер је узео неку земљу па је промашио инвестицију и због тога је запао у дугове. Међутим првостепени суд није прихватио тврдњу тужене стране да је он исплатио дуг од 5000 еура јер је тужени био дужан у смислу чл.231 ЗПП-а да суду приложи доказ о томе што овај није учинио, јер се из уговора види да ће приликом враћања зајма бити сачињена признаница, па како је тужени знао да се тужилац бави позајмицом а самим тим да налажује и интерес нелогично је да није сачинио признаницу као доказ да му је вратио 5000 еура. Осим тога тужени је тврдио да му је ове паре дао када је био пијачни дан у ... и да би ову чињеницу евентуално могао да потврди његов син који се налази на привременом раду у иностранству међутим, овај доказ суду није предложио чак је изјавио да његов син не може да дође из иностранства да би посведочио ову чињеницу.

Са наведеног је првостепени суд закључио да је основан тужбени захтев за исплату износа од 5000 евра док је у преосталом делу а за износ од 1600 евра, првостепени суд нашао да је уговор о зајму нишгав јер се није радило о дугу од 6600 еура већ о дугу од 5000 еура, па тужени није у обавези да врати овај износ од 1600 еура јер тужилац не ужива судску заштиту за овај износ собзиром да се ради о зеленашком уговору и зеленашкој камати.

По налажењу Апелационог суда, првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање, које се жалбеним наводима не доводи у сумњу, имајући у виду одредбу члана 557, 558 став 1, 562 став 1 и 395 Закона о облигационим односима, у вези члана 231 ЗПП одлучио као у изреци пресуде, у делу става првог, који се односи на главни дуг.

У конкретном случају, првостепени суд је утврдио на основу уговора о зајму од 27.06.2006. године и исказа тужиоца и туженог да је тужени примио износ од 5.000 евра, од тужиоца на име позајмице, који му није вратио јер је тужени био дужан у смислу чл.231 ЗПП-а да суду предложи доказ о враћеном износу, јер се из уговора види да ће приликом враћања зајма бити сачињена признаница, те је стога правилан закључак првостепеног суда, да је у складу са цитираним законским одредбама, основан захтев тужиоца за враћање наведеног новчаног износа од стране туженог. Неосновани су наводи жалбе туженог, да је тужиоцу вратио износ од 5000 евра, обзиром да како је то наведено за такве тврдње није доставио доказ односно признаницу нити је предложио извођење доказа у том смислу.

Како се ни осталим наводима жалбе не доводи у сумњу правилност побијане пресуде применом члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, како је износ главног дуга тужене изражен у еврима, тужиоцу не припада камата како је то суд определио у ставу првом изреке, већ камата на износ дуга у еврима и то по стопи коју одређује Европска централна банка за период од 27.08.2006. године до 24.12.2012. године, а за период од 25.12.2012. године до исплате, по стопи камате на евро, коју прописује Закон о затезној камати („Службени гласник РС“ бр.119/12), све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије, на дан плаћања, сходно члану 395 Закона о облигационим односима, у ком делу је првостепена пресуда преиначена, због погрешне примене материјалног права.

Из изнетих разлога, применом члана 391 став 1 тачка 4 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Међутим, закључак првостепеног суда у делу у коме је одбијен тужбени захтев тужиоца се не може прихватити као правилан, јер је пресуда у ставу другом изреке донета уз битну повреду одредбе парничног поступка из чл. 374 став 2 тачка 12 ЗПП, а на шта основано указује жалба тужиоца, јер има недостатака због којих се не може испитати с обзиром да нису дати јасни разлози о одлучним чињеницама као и да изрека пресуде противуречи разлозима пресуде, сама себи, датом образложењу и стању у спису, и услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, а самим тим је погрешно примењено и материјално право.

Наиме, по оцени Апелационог суда, првостепени суд разлоге за одбијање тужбеног захтева даје на основу закључка да се из здружених списа заиста види да се тужилац бави позајмљивањем новца те да због тога долази до судских спорова а да је притом пољопривредник, што значи да се не бави банкарском делатношћу те суд није прихватио његов исказ у коме је тврдио да је он "добар човек" па да то ради због тога па да тако позајмљује грађанима паре, кад су им потребне. Такође, првостепени суд наводи да је опште позната чињеница да када непозната особа позајмљује другој особи новац онда се увек признанице и уговор сачињавају на већи износ од онога који се стварно позајмљује. Код оваквог стања ствари првостепени суд налази да су странке 2006.године закључиле зеленашки правни посао у смислу чл.141 ЗОО као и да је чланом 399 ЗОО, предвиђена императивна одредба да стопа уговорене камате између физичких лица не може бити већа од каматне стопе која се у месту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу те стога уговорена одредба у овом случају којом се уговара камата већа од прописане наведеном одредбом ништавна је у смислу чл.103ст.1 ЗОО јер је противна принудном пропису, а да је тужени описао своје стање нужде јер је узео неку земљу па је промашио у инвестицији те је због тога запао у дугове а у току поступка увидом у бројне списе, како наводи првостепени суд јасно је да се тужилац бави позајмљивањем новца односно наводно без икаквог интереса што је нелогично јер тужилац се не бави никаквом банкарском делатношћу већ је пољопривредник и логично је да уколико даје новац на позајмицу да даје тај новац под неки интерес а такође је логично што то није потврдио собзиром да је зеленашење кривично дело.

Међутим, првостепени суд није дао јасне и разумљиве разлоге о битним чињеницама када је закључио да износ од преосталих 1600 евра не представља износ главног дуга од укупно 6600 евра који је тужилац по основу уговора о зајму позајмио туженом, већ да представља зеленашку камату која је уговорена противно члану 399 ЗОО, наводећи притом да је опште позната чињеница да када непозната особа позајмљује другој особи новац онда се увек признанице и уговор сачињавају на већи износ од онога који се стварно позајмљује, да је тужени описао своје стање нужде јер је узео неку земљу па је промашио у инвестицији те је због тога запао у дугове а у току поступка увидом у бројне списе, како наводи првостепени суд јасно је да се тужилац бави позајмљивањем новца са интересом јер се тужилац не бави никаквом банкарском делатношћу већ је пољопривредник.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд није могао супротно потписаном уговору о зајму као писменом доказу за који и тужени наводи да је његов лични потпис на уговору, само на основу претпоставке да када непозната особа позајмљује другој особи новац онда се увек признанице и уговор сачињавају на већи износ од онога који се стварно позајмљује и на томе да је тужени описао своје стање нужде јер је узео неку земљу па је промашио у инвестицији те је због тога запао у дугове да закључи да се ради не о делу главног дуга и новцу који је позајмљен као део износа од 6600 евра већ да се ради о зеленашкој камати обзиром да је у току поступка увидом у бројне списе, како наводи првостепени суд, јасно је да се тужилац бави позајмљивањем новца, при том не дајући јасно образложење и јасне разлоге за овакво своје становиште.

У том контексту слободна оцена доказа не значи истовремено и произвољност већ критичко испитивање целокупног доказног материјала и резултата доказног поступка, односно савесну и брижљиву оцену сваког доказа и упоређивање са другим доказима, а све ради утврђивања да ли међу њима постоји противречност, те које

чињенице се могу узети као доказане и представљати чињеничну подлогу на закону засноване одлуке.

Стога ће првостепени суд у наставку поступка отклонити битну повреду одредаба парничног поступка на коју је указано овом одлуком имајући у виду да је потребно да правилно оцени изведене доказе ради утврђења одлучне чињенице да ли је износ од преосталих 1600 евра сагласно потписаном уговору о зајму део главног дуга или представља недозвољену камату како то наводи првостепени суд у делу у коме је одлука укинута и након што у потпуности и правилно утврди чињенично стање, правилном применом материјалног права донесе нову и на закону засновану одлуку са јасним, потпуним и непротивречним разлозима. При томе треба имати у виду да у смислу чл 399 ЗОО зајмодавац има право на камату како је то предвиђено ставом трећим ове одредбе.

С обзиром на изнето, морала је бити укинута и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке побијане пресуде, јер иста у смислу одредбе чл.165 ст.3 ЗПП, зависи од коначног исхода спора.

Са изложеног, Апелациони суд је у смислу одредбе члана 390 ЗПП одлучио као у ставу првом изреке, применом члана 394 став 4 ЗПП у ставу другом изреке ове одлуке док је применом чл. 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Одлука као у четвртом ставу изреке донета је применом члана 389 став 1 ЗПП, имајући у виду да тужилац нема правни интерес да изјави жалбу против става првог и трећег изреке побијане одлуке, обзиром да је у том делу усвојен захтев тужиоца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Миланка Вукчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић